

Pomóż dziecku rozwinąć skrzydła, czyli o rozwijaniu samodzielności.

Rodzice, często wyręczają swoje dzieci. Dlaczego? Gdzieś się spieszą i chcą zrobić coś szybciej, chcą zwyczajnie pomóc, sądzą, że to jest za trudne dla dziecka. Robią tak często, nawet nie zdając sobie z tego sprawy. Kiedy dziecko jest małe, zawiązują za niego buty, pomagają się ubierać, pakują mu plecak. Kiedy jest starsze zaczynają nagle oczekiwać, aby było bardziej samodzielne, tak często nie prosilo o pomoc i samo pilnowało swoich obowiązków. Wtedy dziecko jest zdezorientowane, bo nagle zaczyna się czegoś od niego wymagać, a rodzic czuje się sfrustrowany i zmęczony. Dziecko nie staje się samodzielne, gdy pójdzie do szkoły czy stanie się dorosłe. Dziecko jest samodzielne, gdy rodzic mu na to pozwala od najmłodszych lat.

Samodzielne dziecko:

- czuje się pewne siebie, zna swoje możliwości i ograniczenia,
- wierzy we własne siły, tak jak rodzic w nie wierzy,
- jeśli czegoś nie wie, to potrafi poszukać pomocy,
- potrafi podejmować decyzje i myśleć krytycznie,
- samodzielne dziecko, to w przyszłości samodzielny dorosły

Samodzielność jest wewnętrzną potrzebą dziecka. Pozwolenie mu na samodzielność oznacza, że znamy jego umiejętności, prawidłowo oceniamy sytuację i przewidujemy związane z nią niespodzianki. Nasza uwaga i troska chroni dziecko przed porażką i niebezpieczeństwem. Należy czynić to dyskretnie, bez okazywania mu nieufności i obaw. Przyjmujemy odpowiedzialność za nasze dzieci, ale nie myślimy i nie działamy za nie. Warunkiem bezpiecznego prowadzenia ku samodzielności jest stworzenie im przestrzeni, w której będą mogły realizować postawione przed nimi zadania lub zadania, które sobie wyznaczą. Rozwój człowieka polega na stopniowym usamodzielnianiu się. Istnieje jednak poważna różnica między samodzielnością a samowolą. Samowola to nieprzestrzeganie norm, wykraczanie poza ustalone reguły, przepisy. Dziecko samowolne nadużywa naszego zaufania nie respektuje umów.

Sposoby rozwijania samodzielności:

- Na miarę wieku i możliwości pozwalaj dziecku na ćwiczenie nowych umiejętności. Nie wyręczaj dziecka. Przysłowie mówi: "Gdzie za dobra matka, tam leniwa córka".
- Okazuj szacunek dla dziecięcych zmaganiań – weź pod uwagę zaangażowanie dziecka i pozwól popełniać błędy. W sytuacji niepowodzenia zachęcaj do ponawiania prób. Przekonywanie, że coś jest łatwe, wcale nie pomaga. Jeśli bowiem uda mu się to zrobić i tak uważa, że nie dokonało niczego ważnego. Jeśli zaś odniesie porażkę, czuje się winne, że nie potrafiło zrobić czegoś łatwego. Docenianie wysiłku dziecka pozwala mu na nabranie zaufania we własne siły i daje odwagę do samodzielnego pokonywania trudności
- Okazuj cierpliwość, dziecko potrzebuje wielu prób, by opanować określoną umiejętność. Nie poganiaj dziecka, to co dla nas jest łatwe, dla dziecka jest szczytem umiejętności. Pomagaj tylko tyle, ile trzeba.
- Pozwól dziecku dokonać wyboru - w sytuacjach dotyczących potrzeb i preferencji swojego dziecka uwzględniaj jego zdanie. Dzięki temu będzie się uczyło trudnej sztuki wyboru. Wyboru, który byłby akceptowany przez obie strony.

- Nie śpiesz się z dawaniem odpowiedzi – zachęć je do dalszych dociekań – to rozwija myślenie. Dawanie rad, mobilizowanie, pouczanie powoduje, że dziecko nie nabędzie umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów.
- Nie zadawaj zbyt wielu pytań – przepytywanie powoduje, że dziecko czuje się atakowane i onieśmiałe. Przesadna ciekawość może być odbierana jako podejrzliwość lub brak zaufania. Czasem wystarczy wyrazić własne uczucia.
- Zachęć dziecko do korzystania z cudzych doświadczeń - to poszerzy jego horyzonty i nauczy korzystać w przyszłości z doświadczeń i wiedzy innych osób.
- Nie odbieraj nadziei – niech marzy, jeszcze będzie miało czas na zweryfikowanie swoich planów. Zamiast przekonywać, zawstydząć możemy wyrażać zaufania do jego zdecydowanej gotowości.
- Rozwijanie samodzielności to rodzicielska praca nad wzmacnianiem samooceny, a potem odporności psychicznej.

Zachęcaj do pomocy w domu, to da dziecku poczucie, że jest potrzebne, a domowe obowiązki mogą być dobrą wspólną zabawą. Wyznaczanie różnych obowiązków połączone z odpowiednimi komunikatami może przynieść dobre efekty.